

Život posle trgovine ljudima: reintegracija žrtava na Balkanu 2007-2014. (sažetak)

Objavila fondacija kralja Baduina, 23. maja 2015. Autor DŽef Mid.

Godine 2007. Fondacija kralja Baduina osnovala je Program za reintegraciju žrtava trgovine ljudima, koji je do 2014. trajao u Albaniji, Makedoniji, Srbiji, na Kosovu i u Bosni i Hercegovini, a do 2011. u Rumuniji i Bugarskoj. Pored finansijske podrške za 15 lokalnih nevladinih organizacija u smislu primene dugotrajnih planova reintegracije, ovaj program je odigrao važnu ulogu u detaljnom prikazu problema reintegracije objavljivanjem rezultata i iskustava na brojnim mestima, u naučnim radovima, na radionicama i obukama, a i time što je znatno poboljšao saradnju između nevladinih organizacija i organa vlasti. U toku projekta pružena je pomoć 1731 žrtvi trgovine ljudima, ili okvirno za 26% identifikovanih žrtava u regionu, od kojih se 60% uspešno ponovo uključilo u društvene tokove. Pored toga, obezbeđena je pomoć i za preko 1190 sekundarnih učesnika (najčešće porodica žrtava trgovine ljudima). Većina žrtava bile su žene, mada je procenat muškaraca kojima je pružena pomoć porasla sa jedva 10% 2007. na 21,6% 2014. godine. Najveća promena bila je u broju dece: 2007. manje od četvrtine obrađenih slučajeva činila su deca, da bi taj broj do 2014. godine porastao na 70%. Deca, naročito deca koja žive na ulici, pripadaju naročito osetljivoj grupi koju je vrlo teško ponovo uvesti u normalan društveni život, tako da je od 2012. godine Program postavio kao prioritet finansiranje nevladinih organizacija specijalizovanih za pružanje podrške ovim mladim žrtvama.

Postoji nekoliko važnih zaključaka do kojih se došlo zahvaljujući Programu. Najbitniji faktor za uspešnost Programa jeste dugotrajno posvećivanje ostvarivanju njegovih ciljeva, što bi bilo podeljeno u tri faze: intervenisanje u kriznom trenutku (0-3 meseca), tranzicija (4-12 meseci) i reintegracija/ponovno uključivanje u društvo (13-36 meseci). Još jedan važan element je prilagodljivost ovog Programa potrebama pojedinačnih nevladinih organizacija i individualnih žrtava, i preduzimanje jasnih koraka pomoći žrtvama da usvoje veštine koje će doprineti njihovoj dugotrajnoj reintegraciji. U nekim slučajevima to je značilo preseljenje žrtava u druge zajednice ili druge države da bi im se tako pružila najbolja prilika za uspešnu reintegraciju. Bilo je neophodno pružiti pomoć i sekundarnim učesnicima, porodicama žrtava, pošto su žrtve trgovine ljudima često izjavljivale da im je teško da ponovo uspostave normalan kontakt sa porodicom. Do ovih rešenja se došlo zahvaljujući poboljšanom razumevanju složene prirode procesa ponovnog uključivanja u društvo.

Jedan od ozbiljnih izazova na koji je Program naišao bilo je kako da se osigura da se njegovi dobri rezultati nastave i po okončanju samog projekta. Najteže je bilo obezbediti održive izvore sredstava pored Fondacije kralja Baduina i GIZ-a. Postojala je opasnost ne samo da mreža nevladinih organizacija ostane bez dela sredstava, nego i da u potpunosti prestane da postoji bez Programa. Uprkos tim strahovima, pružanje pomoći žrtvama trgovine ljudima definitivno je poboljšano u čitavom regionu. Iako je projekat završen, Fondacija je nastavila da organizuje radionice na kojima se raspravlja o rezultatima. Dugotrajna društveno-ekonomska inkluzija, a ne samo kratkotrajna rehabilitacija, predstavlja najkritičniji faktor uspeha. Program je takođe osmislio i uputstvo za praćenje rada nevladinih organizacija, koje

može da se koristi kao smernica i vid pomoći drugim nevladinim organizacijama koje žele da se uče na iskustvu koje je omogućio Program za reintegraciju žrtava trgovine ljudima.

Sažetak pripremili Tomas Hjuž i Devoni Šmit, Centar za zaštitu dece u Jugoistočnoj Evropi, 2015.